

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1907. Andra Kammaren. N:o 56.

Söndagen den 12 maj.

Kl. 8 e. m.

§ 1.

Föredrogs, men bordlades åter bankoutskottets memorial n:o 13.

§ 2.

Efter föredragning af bankoutskottets memorial n:o 12, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut rörande bankoutskottets memorial n:o 10, med förslag till ny aflöningsstat för riksbanken och Tumba bruk, blef den i memorialet föreslagna voteringspropositionen af kammaren godkänd.

§ 3.

Till bordläggning anmäldes första särskilda utskottets memorial:

n:o 5, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande n:o 3, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till ändrad lydelse af §§ 31, 49 och 53 regeringsformen samt §§ 6, 7, 8, 10, 11, 13 till och med 22, 25, 28 och 38 riksdagsordningen så ock till öfvergångsstadgande i riksdagsordningen jämte inom Riksdagen i ämnet väckta motioner; och

n:o 6, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut beträffande utskottets utlåtande n:o 4, i anledning af Kungl. Maj:ts propositioner n:o 29 med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse på landet samt till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i stad, n:o 30 med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om landsting den 21 mars 1862, n:o 69 med förslag till lag angående ändrad lydelse af §§ 6, 7, 12 och 15 i förordningen om kyrkostämman samt kyrkoråd och skolråd den 21 mars 1862, och n:o 70 med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 äfvensom i anledning af de inom Riksdagens kamrar i dithörande ämnen väckta motioner.

Söndagen den 12 Maj.

§ 4.

Justerades ett protokollsutdrag.

Härefter åtskildes Kammarens ledamöter kl. 8,10 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.

Måndagen den 13 maj.

Kl 2 e. m.

§ 1.

Justerades protokollet för den 6 innevarande maj.

§ 2.

Föredrogos, men blefvo åter bordlagda första särskilda utskottets memorial, n:o 5 och 6.

§ 3.

Efter föredragning af Andra Kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande, n:o 32, i anledning af väckt motion om skrifvele till Kungl. Maj:t angående ersättning till af stadsfullmäktige och landsting valda ledamöter af inskrifningsnämnder och inskrifningsrevisioner, begärdes ordet af

Herr Olsson i Heden som yttrade: Herr talman, mina herrar! Då nu förevarande af mig jämte fyra af kammarens ledamöter för något öfver tre månader sedan afgifna motion ändtligen kommit inför kammaren till afgörande, och då den af utskottet är rekommenderad att aflifvas, skall jag be att få säga några ord.

Som kammaren behagade finna, afser motionen en sådan förändring af Kungl. Maj:ts förnyade förordning af den 12 augusti 1901, att af landsting eller stadsfullmäktige vald ledamot i inskrifningsnämnd eller inskrifningsrevision eller i ledamots ställe inkallad suppleant må för deltagande i nämndens eller revisionens sammanträden åtnjuta reseersättning jämte dagtraktamente enligt fjärde klassen af gällande resereglemente.

Det förhåller sig nämligen f. n. så, att dessa ledamöter åtnjuta

reseersättning enligt tredje klass af detta resereglemente. Men detta verkar så olika inom landets skilda delar, beroende på olikheten i förhållandena på de resp. orterna. Vi veta, att, då reseersättningen utgår efter viss klass af resereglementet, den kommer att bero af den väglängd, som vederbörande har att resa för fullgörande af sitt uppdrag. Det ställer sig alltså på det sätt, att inom landets norra delar, där ledamöterna af nu ifrågavarande nämnder ha att färdas långa vägar med landsvägsskjuts, reseersättningen blir ganska tillfredsställande, ity att den där täcker icke endast själfva resekostnaden, utan den lämnar dessutom öfverskott för utlägg för vivre under förrättningsdagarna, medan däremot särskildt i södra och sydvästra delarna af landet, där de moderna kommunikationsanordningarna äro mera utvecklade och där folktätheten, är större, dessa ledamöter icke ha att tillryggalägga så lång väg efter landsvägsskjuts, ställer det sig så, att reseersättningen går åt för själfva resorna, och ledamöterna få med egna medel bestrida kostnaderna för upphålle och vivre under förrättningsdagarna.

Det kan naturligtvis icke vara rättvist, att förordningen bibehålles oförändrad, då den leder till sådana resultat, ty det kan icke vara rätt, att dessa ledamöter i vissa delar af landet skola ha så stor ersättning, att den räcker både till resa och vivre, under det de i andra delar af landet få göra icke så små ekonomiska uppoffringar till följd af dessa uppdrag.

Nu har emellertid utskottet erkänt, att det i motionen ligger en riktig tanke, och att en utjämning af förhållandena borde ske i den riktning, som motionärerna föreslagit, men utskottet anser, att vi i stället för att påyrka en sådan förändring af förordningen i fråga, att denna ersättning skulle utgå efter fjärde klassen af resereglementet, borde ha yrkat, att den skulle utgå efter femte klass. Utskottet har därmed uttalat sig för en inskränkning i hvad motionärerna föreslagit, och om det hade velat vara med om en sådan åtgärd, hade det ju varit oförhindradt att hemställa därom. Men utskottet har emellertid ansett sig stöta på betänkligheter i fråga om de principer, som det anser böra vara i hufvudsak bestämmande i sådana fall. Man har nämligen utgått från den förutsättningen att dessa ledamöters uppdrag vore att anse som kommunala, och då dessa i allmänhet icke äro aflönade, anser utskottet i konsekvens härmed äfven att de uppdrag, hvarom här är fråga, skulle vara oaflönade.

Jag för min del kan emellertid icke finna, att man här kommer i konflikt med någon princip, därför att vi helt enkelt icke ha några kommunala uppdrag, analoga med de ifrågavarande, som icke äro på ett eller annat sätt aflönade.

De kommunala uppdrag, för hvilka icke någon ersättning utgår, äro nämligen sådana, som utföras inom den kommun, som uppdragsförrättarne själfva tillhöra. För de kommunala uppdrag

däremot, som äro mer eller mindre jämförliga med de nu ifrågasvarande och som alltså kunna ställas i parallell med dem, såsom t. ex. de uppdrag, som utföras af nämndemän vid synförrättningar, af godemän och skiftesförrättningar, af ledamöter i vägstyrelse och af ledamöter i pröfningsnämnd — det är särskildt dessa senare, som jag här vill framdraga som exempel — för alla dessa uppdrag utgår ersättning. Efter den ändring uti bevillningsförordningen, som vid innevarande års riksdag beslutats, har emellertid den ersättning, som skall utgå till ledamöter af pröfningsnämnd, satts till 10 kronor i dagtraktamente, och därför kan jag icke finna, att utskottets uppfattning i detta fall är riktig, att man genom ett bifall till motionen skulle komma i konflikt med någon af de principer, som utskottet här velat göra gällande.

Motionärerna ha vidare uti sin motion framhållit, att de tjänstemän som deltaga i de förrättningar, som inskrifningsnämnderna och inskrifningsrevisionerna ha att fullgöra, ha icke allenast resersättning utan äfven dagtraktamente, enligt tillämpliga klasser af gällande resereglemente, och motionärerna ha därför ansett det vara orätt, att de valda ledamöterna, åtminstone hvad vissa delar af landet beträffar, skola behöfva vidkännas pekuniära uppoffringar för sitt deltagande i dessa förrättningar. Då vi motionärer ansett, att dessa inskrifningsnämnder och inskrifningsrevisioner samtliga ha i stort sedt samma uppdrag att utföra, ha vi ansett billighet och rättvisa kräfva, att ledamöterna i såväl den ena som den andra af dessa nämnder få en likartad ersättning.

Utskottet invänder här, att de ledamöter af inskrifningsnämnder och inskrifningsrevisioner, som icke äro valda af stadsfullmäktige eller landsting, utföra ifrågasvarande förrättningar såsom ett med tjänsten förenadt extra arbete, hvilket ingår såsom ett nödvändigt moment i det af statsintresse påkallade försvarsväsendet, och att de därför böra erhålla ersättning. Jag vill då endast påpeka, att alldeles samma uppfattning kan göras gällande i fråga om de valda ledamöterna och deras funktion vid dessa förrättningar. Det är väl dock ett extra arbete, som dessa valda ledamöter måste utföra såsom »ett nödvändigt moment i det af statsintresse påkallade försvarsväsendet.»

Utskottet säger vidare, att de icke valda ledamöterna af dessa nämnder skulle ha att gentemot de valda ledamöterna bevaka det militära statsintresset, under det att dessa senare skulle ha att bevaka de värnpliktigas intressen gentemot det militära statsintresset. En sådan uppfattning anser jag icke vara riktig. Jag anser tvärtom, att då dessa nämnder skola besluta, om t. ex. en värnpliktig skall få uppskof eller ej, eller afgöra, huruvida en framställning, som af en värnpliktig blifvit gjord rörande det ena eller det andra bör bifallas eller ej, är det hela nämnden, som beslutar,

och då ha icke de valda ledamöterna mera att säga än de militära; i dylika fall får väl en hvar ledamot af nämnden handla efter som han anser vara rättvist och billigt, utan att taga hänsyn till vare sig de rent militära intressena eller de värnpliktiges intressen. Jag anser, att systemet vore ohållbart, om så icke vore fallet.

I denna sena timme af riksdagsarbetet skall jag emellertid icke tillåta mig att göra något yrkande, helst som jag väl förstår, att det icke skulle tjäna till något gentemot ett enigt utskott, utan jag vill endast be att få fastslå den rikliga tanke, som utskottet ansett ligga i motionärernas framställning, och slutar därför utan att göra något yrkande.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 4.

Vidare föredros hvartdera för sig:

sammansatta stats- och bevillningsutskottets utlåtande, n:o 8, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående bestridande af kostnaden för en kontroll- och justeringsstyrelse m. m.; och

bevillningsutskottets betänkande n:o 31, rörande vissa bestämmelser om särskild afgift för brännvin, tillverkad vid bränneri under tid, då majs där användes, m. m.

Hvad i nämnda utlåtande och betänkande hemställts blef af kammaren bifallet.

§ 5.

Bevillningsutskottets memorial n:o 32, i anledning af återremiss af 19 § i det vid bevillningsutskottets betänkande n:o 17 fogade förslag till förordning angående tillverkning af brännvin m. m., föredros härefter.

Kammaren godkände utskottets förslag till 19 § i förordningen angående tillverkning af brännvin, 9 § i förordningen angående tillverkning och beskattning af maltdrycker samt 25 § i förordningen om beskattning af socker.

§ 6.

Vid föredragning af statsutskottets utlåtande n:o 119, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående ändring i det med staden Hälsingborg träffade aftal i fråga om skånska husarregementes förläggning, blef utskottets hemställan af kammaren bifallen.

§ 7.

Ordet lämnades härefter på begäran till

Herr vice talmannen som yttrade: Herr talman! Jag tillåter mig hemställa, att kammaren ville besluta att bland två gånger bordlagda ärenden främst på föredragningslistan för morgondagens plenum uppföra första särskilda utskottets memorial n:o 5 och därefter första särskilda utskottets memorial n:o 6 samt därefter öfriga ärenden i den ordning, de förekomma på föredragningslistan för i dag.

Kammaren biföll denna hemställan.

§ 8.

Anmälades och godkändes statsutskottets förslag till Riksdagens skrivelser till Konungen:

n:o 136, i fråga om vissa punkter rörande regleringen af utgifterna under riksstatens tredje hufvudtitel, innefattande anslagen till utrikesdepartementet,

n:o 137, i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjärde, femte, sjätte, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar om anslag för beredande af dyrtidstillägg för år 1907 åt en del tjänstemän och betjänte m. m.,

n:o 138, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående aftal med Norge om gemensamma undersökningar rörande de svenska flyttlapparnas renbete i Tromsö och Nordlands amt,

n:o 139, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående försäljning af viss del utaf skogsinstitutets nuvarande tomt,

n:o 140, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående användande af allmänna besparingar å riksstatens femte hufvudtitel till förvärfvande af vissa områden i Göteborgs skärgård och invid Göteborgs stad för befästningsändamål,

n:o 141, angående anslag till bestridande af kostnader för en tullbehandlings- och upplysningsbyrå inom generaltullstyrelsen,

n:o 142, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition angående bemyndigande för styrelsen för Trollhätte kanal- och vattenverk att försälja tomter från de under styrelsens förvaltning ställda fastigheter vid Trollhättan m. m., och

n:o 143, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen med förslag till lag angående civila tjänsteinnehafvares rätt till pension m. m.

Vidare anmäldes och godkändes lagutskottets förslag till Riksdagens skrifvelse, n:o 144, till Konungen, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag om enskilda vägar på landet.

§ 9.

Till bordläggning anmäldes:

statsutskottets memorial:

n:o 121, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i anledning af Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under punkt 2 af andra hufvudtiteln gjorda framställning om höjning af justitierådens aflöning; och

n:o 122, i anledning af kamrarnas skiljaktiga beslut i anledning af dels Kungl. Maj:ts proposition till Riksdagen angående förflyttning af flottans station i Stockholm till Elfvik å Lidingön, dels ock en i anledning af samma proposition väckt motion; samt

sammansatta stats- och bankoutskottets memorial:

n:o 9, i anledning af fullmäktiges i riksbanken och i riksgäldskontoret framställning i fråga om förvaltningen af byggnadsfonden för riksdags- och riksbankshus; och

sammansatta stats- och bankoutskottets memorial, n:o 10, angående anvisande af ersättning åt utskottets sekreterare.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag.

Kammarens ledamöter åtskildes häruppå kl. 2,35 e. m.

In fidem

Herman Palmgren.
